

Vergaderjaar 2019–2020

24 077

Drugbeleid

Nr. 461

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 maart 2020

Mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid zend ik u hierbij het Jaarbericht 2019 van de Nationale Drug Monitor (NDM)¹. Dit rapport is opgesteld door het Trimbos-instituut in samenwerking met het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum (WODC). Het bevat de meest recente gegevens over middelengebruik en daaraan gerelateerde criminaliteit op basis van bestaand onderzoek en registraties.

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van volksgezondheid zijn:

- In 2018 had 7,5% van de volwassenen in het afgelopen jaar cannabis gebruikt en 4,6% in de laatste maand, van wie een derde (1,6%) (bijna) dagelijks.
- Daarmee waren er in 2018 220 duizend mensen die (bijna) dagelijks cannabis gebruikten, een stijging ten opzichte van 2017. In dat jaar ging het om 1% van de volwassenen, omgerekend 140 duizend mensen.
- Het gebruik van cocaïne, ecstasy en amfetamine is aanzienlijk lager dan het gebruik van cannabis, maar ligt in ons land ruim boven het Europees gemiddelde.
- Cocaïnegebruik is het hoogst onder 25–29-jarigen, hoogopgeleiden en inwoners van (zeer) stedelijke gebieden.
- Het aantal personen dat in 2018 overleed aan de (directe) gevolgen van drugs bedroeg 224 en was daarmee lager dan het voorgaande jaar (262). Wel nam de bijdrage van opiaatgebruik aan de sterfte toe, van 30% in 2017 naar 50% in 2018.
- Het percentage overmatige drinkers (>21 glazen per week voor mannen, >14 glazen voor vrouwen) in 2018 bedroeg 8,2 en ligt daarmee iets lager dan in voorgaande jaren (9,9 in 2014).
- Eén op de tien volwassenen gebruikte het afgelopen jaar slaap- of kalmeringsmiddelen, van wie 3% (400 duizend personen) deze middelen (ook) zonder doktersrecept slikte. Ook in het uitgaansleven

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

worden deze middelen gebruikt, vooral om na-effecten van stimulerende middelen tegen te gaan.

- Het percentage rokers onder de volwassen bevolking bedroeg in 2018 22,4%, en was daarmee lager dan enkele jaren eerder (25,7% in 2014).

In mijn brief van 25 april 2019 heb ik met u mijn zorgen gedeeld over het toenemend gebruik van harddrugs, met name tijdens het uitgaan en diverse preventieve initiatieven aangekondigd (Kamerstuk 24 077, nr. 426). De laatste cijfers uit de Nationale Drug Monitor bevestigen dat nog veel acties nodig zijn om de trends in het drugsgebruik te keren. Over de voortgang van de in deze brief aangekondigde preventiemaatregelen informeerde ik u in mijn brief van 16 december 2019 jl. (Kamerstuk 24 077, nr. 456), zoals over het Platform tegengaan stijging drugsgebruik, de ontwikkeling van een interventie om het eerste gebruik van drugs te voorkomen, de oplevering van de Handreiking GHB voor gemeenten en de voorbereiding van een wetsvoorstel om verschillende groepen Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS) te verbieden. Specifiek over cocaïne heb ik het Trimbos-instituut gevraagd een strategische verkenning uit te voeren om zicht te krijgen op de verschillende groepen gebruikers en op interventies die het meest effectief zijn om cocaïnegebruik te voorkomen.

In het Preventie akkoord zijn afspraken gemaakt om het roken van tabak en problematisch alcoholgebruik (verder) terug te dringen. Het RIVM monitort de voortgang van de acties die de aangesloten partijen met elkaar afgesproken hebben. U kunt deze rapportage vóór de zomer tegemoet zien.

Een aantal belangrijke ontwikkelingen op het gebied van drugsgerelateerde criminaliteit zijn:

- Het aantal opsporingsonderzoeken naar georganiseerde ondermijnende drugscriminaliteit is in 2018 gestegen naar 578, van 514 in 2017. Daarbij ging het in 122 zaken om grootschalige hennepcultuur, in 252 gevallen om cocaïne- en heroïnehandel, en ging het in 204 gevallen om productie en handel in synthetische drugs.
- Net als in 2017 werden in 2018 in totaal 82 ontmantelingen gemeld van productielocaties van synthetische drugs. Het aantal meldingen van ontmantelde opslagplaatsen steeg van 70 naar 79, en het aantal meldingen van afvaldumpingen steeg van 206 naar 292.
- In 2018 is ruim 23.000 kg cocaïne in beslag genomen in Nederland. In Antwerpen, waarvan het grootste deel van de invoer van cocaïne bestemd is voor doorvoer naar Nederland, ruim 50.000 kg. In 2018 zijn in Nederland 21 cocaïne wasserijen, waar in pasta verwerkte cocaïne wordt bewerkt tot poeder, ontmanteld.
- Vanwege een recente afname van softdrugszaken en de toename van harddrugszaken is de categorie harddrugszaken bij het Openbaar Ministerie nu de grootste: hiermee komt een einde aan de jarenlange meerderheid van softdrugszaken. Bij de harddrugsdelicten gaat het meestal om het bezit van een harddrug, bij de softdrugsdelicten gaat het meestal om cannabiscultuur.

De Minister van Justitie en Veiligheid zet de aanpak van de drugsgerelateerde criminaliteit sterk door, met de regionale versterkingen van de aanpak van ondermijning, de wetgevingsagenda, en in het brede offensief tegen ondermijnende criminaliteit. Hij heeft uw Kamer in oktober 2019 geïnformeerd over de contouren van dit offensief (Kamerstuk 29 911, nr. 254). Op korte termijn zal hij u nader informeren over de verdere invulling ervan.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis